

การศึกษาความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

อริศรา จันทยุทธ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานและเปรียบเทียบความแตกต่างของความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่มีสถานภาพแตกต่างกันด้านเพศและประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 103 คน จากการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan และสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสำรวจความสุขด้วยตนเอง : HAPPINOMETER ที่มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .98 ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูมีความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก 2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านสุขภาพดี ด้านจิตวิญญาณดี และด้านใฝ่รู้ดี 3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกันในด้านสุขภาพดี ด้านผ่อนคลายดี และด้านใฝ่รู้ดี

คำสำคัญ

ความสุขในการทำงานของครู

บทนำ

ความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาและต่างก็แสวงหาความสุขด้วยกันทั้งสิ้นไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในสถานะใดก็ตาม ความสุขในการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญกับบุคคลในสังคม เพราะในช่วงวัยทำงานเราใช้ชีวิตในการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของแต่ละวัน และในช่วงเวลาของคนปกติทั่วไปเกินกว่าก่อนชีวิตแต่ละบุคคลต้องทำงานไม่ต่ำกว่า 35 ปี ดังนั้นการเสริมสร้างความสุขในการทำงานจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะความสุขในการทำงานจะส่งผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจทั้งทางตรงและทางอ้อม อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน (ชนิกา ผู้จินดา, 2552 อ้างถึงใน เมธาพร ผังลักษณ์, 2559, หน้า 2) ครูเป็นอาชีพหนึ่งที่เกี่ยวข้องต่อการมีความเครียดในการทำงาน ปัญหาการไม่มีความสุขในการทำงานของครูเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย เนื่องจากครูต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งความจริงที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในประเทศไทยคือมีการปฏิรูปการศึกษามามากครั้ง

*สาขาการบริหารการศึกษา

การเปลี่ยนรัฐบาลและรัฐมนตรีด้านการศึกษา ทำให้เกิดนโยบายทางการศึกษาใหม่ๆ การจัดการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนไปตามนโยบายซึ่งบุคคลที่ได้รับผลกระทบโดยตรงก็คือครู บางนโยบายยังไม่สำเร็จหรือยังไม่ได้เริ่มก็ต้องเปลี่ยนหรือปรับแก้ใหม่อีก ทำให้ครูมีภาระงานมากและต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในขณะที่เดียวกันครูต้องประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนตลอดเวลา ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่เพื่อให้ผ่านการตรวจมาตรฐานของโรงเรียนจากหน่วยงานภายนอก (โรจนรินทร์ โกมลหิรัญ, 2551 อ้างถึงใน เมธาพร พังลักขณ์, 2559, หน้า 2) นอกจากนี้ครูที่ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขจะต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด มีความมัธยัสถ์ เพราะหากครูใช้เงินฟุ่มเฟือยเกินตัวก็อาจก่อให้เกิดภาวะหนี้สินและอาจทำให้เกิดความเครียดซึ่งเป็นการพิจารณาในมุมมองด้านเศรษฐกิจ (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2542 อ้างถึงใน เมธาพร พังลักขณ์, 2559, หน้า 2)

กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีโรงเรียนในกำกับ 12 โรงเรียน มีจำนวนข้าราชการครู 140 คน และพบว่าความสุขในการทำงานของครูกำลังบั่นทอนลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสภาพปัญหาครูในปัจจุบันมีภาระหน้าที่หนักมากขึ้น ครูต้องทำงานด้านธุรการ การเงิน พัสดุ ปัญหาการขาดแคลนครูทำให้ครูสอนไม่ตรงสาระวิชาเอก ครูต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ทันเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีปัญหาหนี้สินของครูซึ่งถือเป็นปัญหาหลักและบั่นทอนต่อวิชาชีพครูมากที่สุด ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน คุณภาพชีวิตลดลง รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ครูจึงต้องกู้ยืมเงินและบางคนทำงานหารายได้เสริม ทำให้การอุทิศตนต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูทำได้ไม่เต็มที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครูในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือหาวิธีเสริมสร้างความสุขให้แก่ครู อันจะส่งผลให้การงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่มีสถานภาพแตกต่างกันด้านเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. เนื้อหาการใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ทั้ง 9

ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพดี ด้านผ่อนคลายดี ด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี ด้านครอบครัวดี ด้านสังคมดี ด้าน
ใฝ่รู้ดี ด้านสุขภาพเงินดี และด้านการทำงานดี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชานัน เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 140 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 103 คน จากตาราง
กำหนดขนาดกลุ่มของ Krejcie และ Morgan และสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 ปีการศึกษา
2560 จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 140 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติ
สุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 โรงเรียน รวม
ทั้งสิ้น 103 คน จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มของ Krejcie และ Morgan และสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบ
สัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครู
ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวัดความสุขในการทำงาน “HAPPINOMETER” ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประกอบด้วยมิติความสุข 9 มิติ เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อ
คำถามเป็นคำถามปลายเปิด โดยคำถามทุกข้อเป็นคำถามทางบวกทั้งหมด จำนวน 55 ข้อ แบ่งออกเป็นมิติ
ด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านสุขภาพดี ด้านผ่อนคลายดี ด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี ด้านครอบครัวดี ด้านสังคมดี
ด้านใฝ่รู้ดี ด้านสุขภาพเงินดี และด้านการทำงานดี แล้วนำแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับ
หัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ
คุณภาพของแบบสอบถามรายชื่อในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องและความ
ครอบคลุมของเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
เป็นรายชื่อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากครูกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 ดำเนินการเก็บ
ข้อมูลโดยการส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
จำนวน 103 ฉบับ จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเพื่อนำข้อมูล
จัดลงรหัส นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อย
ละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการ
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง

เดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างจะใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นราย
คู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่

ผลการวิจัย

1. ครุมีความสุขในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี ด้านใฝ่รู้ดี ด้านครอบครัวดี ด้านการงานดี ด้านสังคมดี ด้านสุขภาพดี ด้านผ่อนคลายดี และด้านสุขภาพเงินดี

1.1 ด้านสุขภาพดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับน้อยถึงมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ไม่สูบบุหรี่/ไบจาก/ยาเส้น รับประทานอาหารเข้าเป็นประจำ และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นานๆ ครั้ง

1.2 ด้านผ่อนคลายดี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายข้ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สามารถในการจัดการปัญหาได้ ได้รับการพักผ่อนเพียงพอ และมีความเครียดปานกลาง

1.3 ด้านน้ำใจดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เต็มใจและยินดีในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม รู้สึกเอื้ออาทรต่อคนรอบข้าง ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานในองค์กร

1.4 ด้านจิตวิญญาณดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การตอบแทนผู้มีพระคุณ ขอมรับและขอโทษในความผิดที่กระทำ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม/ศาสนา/การให้ทาน

1.5 ด้านครอบครัวดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสุขกับครอบครัว มีเวลาอยู่กับครอบครัว และการทำงานกิจกรรมกับคนในครอบครัว

1.6 ด้านสังคมดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ/ ข้อบังคับของสังคม รู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน

1.7 ด้านใฝ่รู้ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สนใจที่จะพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต สนใจในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ และมีโอกาสที่จะได้รับการอบรม/ศึกษาต่อ/ดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง

1.8 ด้านสุขภาพเงินดี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายข้ออยู่ในระดับน้อยถึงมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผ่อนชำระหนี้ตามกำหนดเวลาทุกครั้ง ภาระการผ่อนชำระหนี้สินต่างๆ และค่าตอบแทนที่ท่านได้รับทั้งหมดในแต่ละเดือน

1.9 ด้านการงานดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความตรงเวลาของการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ฯลฯ ที่

ได้รับจากองค์กร หากมีโอกาสได้ศึกษาต่อและเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะทำงานต่อ และความถูกต้องของการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ฯลฯ ที่ได้รับจากองค์กร

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านสุขภาพดี ด้านจิตวิญญาณดี และด้านใฝ่รู้ดี

2.1 ด้านสุขภาพดี ครูเพศหญิงมีความคิดเห็นสูงกว่าครูเพศชาย

2.2 ด้านจิตวิญญาณดี ครูเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าครูเพศหญิง

2.3 ด้านใฝ่รู้ดี ครูเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าครูเพศหญิง

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกันในด้านสุขภาพดี ด้านผ่อนคลายดี และด้านใฝ่รู้ดี

3.1 ด้านสุขภาพดี ความสุขของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 ด้านผ่อนคลายดี ความสุขของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.3 ด้านใฝ่รู้ดี ความสุขของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่มีต่อความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านน้ำใจดีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านจิตวิญญาณดี และอันดับสุดท้ายคือด้านสุขภาพเงินดี เนื่องจากครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ สันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ส่วนใหญ่รับประทานอาหารเช้าและ ออกกำลังกายเป็นประจำ ไม่สูบบุหรี่และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เกิด ความพึงพอใจกับสุขภาพกาย มีผลให้เกิดความสุขในการทำงาน ส่วนปัญหาด้านสุขภาพเงินนั้นอาจเนื่องมาจาก

จากปัญหานี้สิ้นและภาระค่าใช้จ่ายที่มากกว่ารายได้ ทำให้ครูเกิดความเครียด เป็นสาเหตุให้ไม่มีความสุขในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปอวลิ ผลประทุม (2555, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านสุขภาพดี และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านปลอดหนี้

2. จากผลการเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีการมอบหมายงานให้ครูชายและครูหญิงได้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถตามความถนัด งานที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณเท่ากัน มีการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภัชชล รอดเที่ยง (2550, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สายการทำงาน โรคประจำตัว สภาพการจ้างงานและความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน

3. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน 3 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี เป็นครูใหม่ที่เข้ามาปฏิบัติงานมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงาน ผู้อำนวยการเอาใจใส่ในงานที่ทำและมีความสุขในการทำงาน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไปนั้น จัดเป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานมานาน สร้างสรรค์งานด้วยตนเอง ประกอบกับมีครอบครัวจึงทำให้ครูมีกำลังใจ เกิดความสุขในการทำงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปอวลิ ผลประทุม (2555, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 จำแนกตามระยะทางในการเดินทางและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน 1 ด้าน ส่วนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารควรมีนโยบายให้ครูมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้พอดีกับรายรับ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานี้ขึ้น เพื่อลดความเครียดของครูที่เกิดจากปัญหาการเงิน ซึ่งเป็นสาเหตุให้ไม่มีความสุขในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการสร้างความสุขในการทำงานของครูกลุ่มอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านสุขภาพเงินดี

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกลุ่มอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

2.3 ควรมีการศึกษาความสุขในการทำงานของครูกลุ่มอำเภอสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เจริญคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กัลยารัตน์ อึ้งกมล. (2549). *ความสุขในการทำงานของโรงพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลเอกชนเขต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธารณ์ ทองอก. (2552). *ความสุขและความต้องการความสุขในการทำงานของบุคลากรในสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นภัชชลด รอดเที่ยง. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรที่สังกัดศูนย์อนามัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปอวลี ผลประทุม. (2555). *ความสุขในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พนิดา คชะ. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิทักษ์ พิสัยพันธุ์. (2553). *การศึกษาความสุขของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เมธพร ผังลักขณ์. (2559). *ความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1*. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา

- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1. (2559). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปี
การศึกษา 2560*. น่าน: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สุพัตรา แซ่ซิ้ม. (2554). *ความสุขในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตหนองจอกสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชัย มงคล. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาและทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย*. กรุงเทพฯ:
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.